

Raadsvoorstel

Onderwerp	: Preventie en Handhavingsplan Alcohol en Drugs 2026–2029
Portefeuillehouder	: Harmen Akkerman
Behandelend ambtenaar	: Elise de Jong, Louise van Dam
Zaaknummer	: 1260078

Gevraagd Besluit

De gemeenteraad van Molenlanden besluit:

1. Het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs 2026–2029 Molenlanden vast te stellen, waarbij ingezet wordt op het voorkomen en terugdringen van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren en jongvolwassenen.

Inleiding

Op grond van artikel 43a van de Alcoholwet zijn gemeenten verplicht iedere vier jaar een integrale aanpak inzake alcohol vast te stellen: het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol. Hoewel de wettelijke verplichting zich primair richt op alcohol, kiest de gemeente ervoor om vanwege de nauwe verwevenheid tussen alcohol en drugs het plan breder te trekken en ook aandacht te besteden aan drugs.

Het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs beschrijft de belangrijkste maatregelen die de gemeente neemt om het middelengebruik onder met name jongeren te voorkomen en terug te dringen. In dit plan zijn preventie en handhaving op integrale wijze met elkaar verbonden. Het plan is uitvoeringsgericht en sluit aan bij de praktijk van lokale samenwerking.

Eerdere besluiten

26 oktober 2021: Vaststelling Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs 2022–2025 gemeente Molenlanden

Beoogd effect

Met de vaststelling van het Preventie- en Handhavingsplan wordt de wettelijke verplichting ingevuld en de integrale aanpak voortgezet. Meer specifiek moet het plan bijdragen aan het terugdringen van middelengebruik onder jongeren en jongvolwassenen, het versterken van de sociale norm rondom middelengebruik en het verbeteren van de naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverstrekking. En in het verlengde daarvan het tegengaan van overlast en ongewenst gedrag door alcoholgebruik. In het Preventie- en Handhavingsplan maken we de verbinding tussen preventie en handhaving zichtbaar. De integrale aanpak bevordert daarnaast de mentale gezondheid, vergroot de veiligheid en versterkt de leefbaarheid in de gemeente.

Argumenten

1.1 Hiermee voldoen wij aan de wettelijke verplichting

De Alcoholwet verplicht gemeenten tot het opstellen van een vierjarig preventie- en handavingsplan. Vaststelling door de raad is vereist.

1.2 Noodzaak tot het terugdringen van middelengebruik (onder jongeren) blijft onverminderd hoog

Hoewel de cijfers over middelengebruik onder jongeren geen duidelijke stijging laten zien, ligt het alcoholgebruik onder jongeren hoger dan het landelijk gemiddelde. Bovendien blijkt uit de praktijk dat middelengebruik aandacht blijft vragen. Volhouden en continueren van de aanpak is nodig want alcohol- en drugsgebruik is schadelijk voor de gezondheid, vooral bij de jeugd.

1.3 We zetten de ingezette koers voort

Dit plan is de geactualiseerde opvolger van het Preventie- en Handavingsplan Alcohol en Drugs 2022-2025. In de afgelopen jaren is ervaring opgedaan met de integrale aanpak, en zijn signalen en inzichten opgehaald bij lokale partners zoals jongerenwerk, GGD, onderwijs en politie. Deze ervaringen vormen een stevige basis om de ingezette lijn voort te zetten. Daarbij kiezen we er nadrukkelijk voor om de focus op de sociale omgeving van jongeren verder te versterken. Jongeren worden sterk beïnvloed door de mensen en plekken om hen heen, ouders, scholen, verenigingen en professionals spelen een sleutelrol in het voorkomen van middelengebruik. Door deze omgeving positief te beïnvloeden, vergroten we de kans op gezonde keuzes en een stevige sociale norm waarin middelengebruik onder jongeren niet vanzelfsprekend is.

De belangrijkste onderdelen uit het plan zijn:

- ✓ Een integrale aanpak op basis van vier pijlers: voorlichting en educatie, signalering en ondersteuning, een gezonde fysieke en sociale omgeving, en regelgeving en handhaving.
- ✓ Aandacht voor kwetsbare doelgroepen zoals jongeren van 12-18 jaar, jongvolwassenen van 18-24 jaar, en ouders als beïnvloeders van gedrag.
- ✓ Structurele inzet van lokale partners zoals GGD, jongerenwerk, onderwijs, politie, het sociaal team, sportverenigingen en horecagelegenheden.
- ✓ Monitoring via mystery shopping, de GGD Gezondheidsmonitor en gesprekken met uitvoeringspartners.
- ✓ Verkenning van het preventiemodel Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) als mogelijke vervolgstap om de opgroeiomgeving van jongeren te versterken.

1.4 De gestelde maatregelen dragen bij aan ontmoediging van drank- en drugsgebruik onder jongeren en daarmee aan de verbetering van de algehele gezondheid van jongeren.

Dit plan richt zich op wat we als gemeente concreet en effectief kunnen doen binnen onze eigen context. Het sluit aan bij landelijke kaders zoals het Nationaal Preventieakkoord, GALA, en lokale kaders zoals het Integraal Veiligheidsplan, Sterke Gezinnen, Sterke Jeugd en de Visie Sociaal Domein. De preventieve en handhavende maatregelen die zijn benoemd in het plan zijn erop gericht dat drankverstrekkers en jongeren zich beter houden aan de wet- en regelgeving. Bewustwording van de risico's van alcohol- en drugsgebruik onder de 18 jaar wordt gecreëerd en controles op drankverstrekkers wordt voortgezet.

1.5 Het preventie- en handavingsplan alcohol en drugs sluit aan bij het Integraal Veiligheidsplan.

Dit plan sluit aan bij het Integraal Veiligheidsplan van de gemeente Molenlanden. Beide plannen streven naar het bevorderen van een veilige en leefbare omgeving. Door in te zetten op preventie

én op handhaving draagt het plan bij aan het voorkomen van overlast, risicogedrag en verstoring van de openbare orde.

1.6 Er is draagvlak en een gedeelde verantwoordelijkheid onder onze samenwerkingspartners.

Het plan is tot stand gekomen in samenwerking met GGD ZHZ, Jong Molenlanden, Youz, het sociaal team, onderwijs en politie. Deze partijen onderschrijven de aanpak en leveren een actieve bijdrage aan de uitvoering. Dit brede draagvlak is van belang, omdat het bijdraagt aan een gedeeld gevoel van verantwoordelijkheid en versterkt de effectiviteit van de integrale aanpak. Samenwerking is cruciaal om de leefomgeving van jongeren positief te beïnvloeden en preventie duurzaam te verankeren.

1.7 Het plan wordt ondersteund door de Adviesraad Sociaal Domein.

Het plan is voorgelegd aan de Adviesraad Sociaal Domein Molenlanden. De adviesraad waardeert de inhoudelijke richting van het plan en onderschrijft de integrale aanpak. Zij hebben enkele aandachtspunten meegegeven, waaronder het belang van lokale cijfers en een zorgvuldige monitoring van de handavingsinzet en budgetverdeling. Deze punten zijn niet van dien aard dat zij leiden tot aanpassing van het plan, maar worden wel meegenomen in de verdere uitwerking en monitoring. Over de precieze duiding van het advies is nog contact met de adviesraad. De adviesraad wordt actief op de hoogte gehouden van de voortgang en eventuele wijzigingen.

Kanttekeningen

1.1 De aanpak middelengebruik vraagt om een lange adem.

Het terugdringen van middelengebruik onder jongeren is geen kwestie van korte interventies, maar van volhouden en investeren in een structurele aanpak. Het gaat hier om complexe gedragingen en maatschappelijke patronen die niet met één maatregel of campagne zijn te doorbreken. De aanpak vraagt dan ook om een lange adem en om blijvende inzet van gemeente, partners én inwoners. Door met acties het onderwerp te blijven agenderen hopen we gedrag te veranderen.

1.2 Het gebruik van alcohol is een maatschappelijk thema waar we als gemeente maar beperkt invloed op hebben.

Alcoholgebruik is heel gewoon in onze samenleving, het is diepgeworteld in onze cultuur en sociale gewoonten en overmatig gebruik ervan komt veel voor. De gemeente is voor het beïnvloeden van de leefomgeving van jongeren afhankelijk van de inzet van partners, ondernemers en inwoners, denk hierbij aan voorbeeldgedrag en het stellen van regels door ouders. Alcoholgebruik onder jongeren wordt beïnvloed door een breed scala aan factoren, waar we als gemeente niet altijd direct invloed op hebben, denk daarbij aan opvoeding, de sociale omgeving en mediabeelden. Daarnaast vindt een groot deel van het alcoholgebruik plaats in privésituaties, zoals thuis of op feesten, waar gemeentelijke handhaving niet van toepassing is. Preventie vraagt daarom om samenwerking met ouders, scholen, sportverenigingen en zorgpartners, waarbij de gemeente vooral een faciliterende, verbindende en soms ook een handhavende rol kan vervullen. Waar mogelijk sluiten we aan bij landelijke campagnes en voorlichtingsinitiatieven. Daarnaast sluit dit preventie- en handavingsplan aan op de plannen van de buurgemeentes.

1.3 Geen extra middelen gevraagd, maar verkenning OKO als vervolg.

We vragen op dit moment geen extra middelen voor de uitvoering van dit plan. Wel verkennen we het preventiemodel OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving) als mogelijke vervolgstap om de

omgeving van jongeren structureel te versterken. Deze verkenning kan op termijn leiden tot een aanvullend voorstel waarbij aanvullende middelen of capaciteit nodig kan zijn om de integrale aanpak verder vorm te geven.

Extra uitleg bij de kosten

De uitvoering vindt plaats binnen bestaande begrotingskaders.

Communicatie

Het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs wordt formeel gepubliceerd op www.lokaleregelgeving.overheid.nl. Daarnaast worden alle partijen die betrokken zijn bij planvorming en uitvoering geïnformeerd over het plan.

Vervolgstappen

De looptijd van het plan is 2026–2029. Daarop zijn de opgenomen doelstellingen, acties en resultaten afgestemd. Monitoring vindt plaats via mystery shopping, GGD Gezondheidsmonitor en gesprekken met partners. Evaluatie volgt in 2029.

Bijlagen:

1. Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs 2026–2029

Raadsbesluit

Onderwerp : Preventie en Handhavingsplan Alcohol en Drugs 2026–2029
Portefeuillehouder : Harmen Akkerman
Behandelend ambtenaar : Elise de Jong, Louise van Dam
Zaaknummer : 1260078

De raad van de gemeente Molenlanden:

Besluit:

1. Het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs 2026–2029 Molenlanden vast te stellen, waarbij ingezet wordt op het voorkomen en terugdringen van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren en jongvolwassenen.

Aldus besloten tijdens de openbare raadsvergadering gemeente Molenlanden, gehouden op 16 december 2025.

de griffier,

de voorzitter,

drs. M.A.J. Teunissen

drs. T.C. Segers MBA